

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok --- 4 koruny — hal.
 Na pol roka --- 2 " — "
 Na štvrt' roka... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Trestné pojednávanie zločinstva srbských vrahov arcikniežata Franca Ferdinanda a jeho manželky.

Pokým naši chrabrí bojovníci v Srbsku krvave trescú kráľovrahov a pokým všetci ich ochrancí Rusi, Francúzi, Angličania a Belgičania na každom bojišti, či na severe, či na juhu pred víťaznými nemeckými a rakúsko-uhorskými vojskami reterirujú, 12. októbra v Sarajeve začalo sa súdodobné pokračovanie v tom najohavnejšom zločine, aký sotva zaznačuje historia minulých stoliť.

Ohavný vražedlný útok, ktorého obeťou stal sa náš dedič trónu arciknieža Franc Ferdinand so svojou manželkou kňažnou Žofiou Hohenbergovou 28. júna v Sarajeve, celá tá pekelná práca, ktorou v Belehrade pripravovali ohavnú vraždu, je nám ešte v živej pamäti a zaiste dlho nám bude v pamäti so všetkými jej hrúzami. Obžaloba, ktorú predostrel sarajevskému súdu štátny zástupca, dôkazmi potvrdzuje všetko, čo o snahách, cieľoch, pohnútkach ohavných vrahov a o ich najímateľoch vieme. Srbsko bolo hniezdom propagandy namerenej proti celistvosti územia našej rakúsko-uhorskej monarchie. V Belehrade založili spolok «Narodna Obrana», v ktorom sa tá nebezpečná banda schádzala. Na schôdzkach tohto spolku, o ktorého účinkovaní srbská vláda bola úplne informovaná, uzavreli, že predovšetkým Bosnu a Hercegovinu treba násilne odtrhnúť od monarchie. Ponevác ale v ceste prevedenia tohto plánu dľa belehradských kruhov, svojimi schop-

nosťami a svojou individualitou stál dedič trónu Franc Ferdinand, v spolku uzavreli, že nášho dediča trónu treba zabiť. Za príležitosť ku prevedeniu ohavnej vraždy ustálili čas návštevy dediča trónu v Sarajeve a za vrahov najali Gavrila Principa, Nedjelku Cabrinoviča a Trifku Grabeza. Najatých vrahov zbraňou a bombami zaopatřili a v strielaní vycvičili Vojo Tankošič, majór v srbskej armáde a Ciganevič, úradník, srbských štátnych železníc a že v jakom úzkom spojení stála srbská vláda, teda zodpovedné úradné srbské kruhy so spolkom Narodnou Obranou, hniezdom ohavného zločinu, zpomedzi členov dostatočné bude spomenúť meno generála Božu Jankoviča a univerzitného profesora Markoviča. Títo dvaja úradne kliesnili cestu trom najatým útočníkom Principovi, Cabrinovičovi a Grabezovi, z Belehradu po bosenskú hranicu vyprostredkujúc im passy, v Bosne ale tajní členovia Narodnej Obrany prekliesnili najatcom cestu až do Sarajeve, kde sa postarali aj o ich zaopatřovanie.

Ku týmto nepodvratným dôkazom treba ešte poukázať na svedčenie jedného útočníka Cabrinoviča.

Cabrinovič soznal, že sa shováral aj s dedičom srbského trónu Alexandrom. Veľmi podozrivé je, že najatý útočník nechce vyzradiť, o čom sa rozprávali.

Z obžaloby fískusovej je jasné, kde bol plán ohavnej vraždy ukovaný a kto plán vymyslel a kto vrahov najal.

Lapení vrahovia a účastníci neujdu zaslúženému trestu, pomsta osudu ale stíha Srbsko vo víťazstvách našich hrdinov.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Víťazné napredovanie našich čiat.

(Úradná zpráva. Vydaná 12. októbra na poludnie.

Naše útočiace čaty za početných a vždy víťazných bojov prišli ku rieke San.

Pevnosť Przemyslu je úplne oslobodená. Od pevnosti na sever a na juh napádame zvyšky nepriateľskej armády, ktorá bola obkolesila pevnosť. Mestá Jaroslava a Ležajsk sú v našich rukách. Od Sienavy reterirujú silné nepriateľské čaty.

Od Chyrova na východ **naše útočiace čaty tiež postúpily napred.**

V Ruskom Poľsku každý pokus silných ruských vojenských síl, aby Vislu pri Ivanogorode a od tohto na juh prekročili, **sme zmarily.**

Generálmajór Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

V zpráve námestníka šéfa generálneho štábu spomenutý Chyrov je na 28 kilometrov od Przemyslu na juh. Sotva na 25 kilometrov na východ od Chyrova je mesto Sambor, kam sa usilujú prísť aj naše čaty, postupujúce cez Užocký priesmyk od Uhorska. Ležajsk, kade uteká jedna časť zo západnej Haliče a od Przemyslu odohnaných ruských armád, je asi na 25 kilometrov od Jaroslavy na severozápad v blízkosti rieky San.

Cúvanie Rusov v Haliči a pozdĺž Visly.

Viedeň, 13. októbra. Vojenský zpravodajcovia časopisov oznamujú: Rusi tak v Haliči, jak od Visly na sever ešte vždy cúvajú. Rakúsko-uhorské a nemecké čaty sú reterirujúcim Rusom ustavične za päťami a čo najenergičnejšie ich prenasledujú.

Pri obliehaní Przemyslu Rusi utrpeli obrovské ztraty. Hneď v prvých dňoch útočili na jedno opevnenie Przemyslu a len tento jeden útok vyžiadal v obeť asi 15,000 ruských vojakov. Počas dobijania Przemyslu posádka pod vedením podmaršala Kuzmaneka viackrát vytrhla z pevnosti a po každý raz zajala početných Ru-

sov a ukoristila veľa ruského válečného vystrojenia. Konečne sa Rusi rozutekali.

Napredovanie našich čiat

(Úradná zpráva. Vydaná 13. októbra na poludnie, prišla do Budapešti večer o 8. hod. 30 min.)

Včera naše ku Przemyslu napredujúce sily, podporované výpadom obranného vojska, natoľko odohňaly obkolesujúce čaty, že len pred východným frontom pevnosti stojí ešte nepriateľ. Počas cúvania nepriateľa pri Sosnici srútilo sa viac vojenských mostov; početní Rusi utopili sa v rieke San.

Od Chyrova na východ bitka ešte stojí. **Jednu divíziu kozákov naša jazda zahnila ku Drobyci.**

V postupovaniach a bojoch posledného týždňa, ktoré nepriaznivé počasie a zlé cesty mimoriadne obťažovali, **výkonná schopnosť našich chrabrych čiat sa znova skvele dokázala.**

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu

Rusi sa viac nevrátia do Haliče.

Berlin, 14. októbra. Zo Stokholmu oznamujú: «Aftenbladet» oznamuje, že Rusi okolo Lembergu každé opevnené miesto vyhadzujú do povetria a že o niekoľko dní v Lembergu obkrádajú obyvateľstvo. Toto je zrejmým dôkazom, že *Rusi viac ani nerátajú na to, aby sa mohli vrátiť do Haliče*, lebo obyvateľstvo by sotva pobúrili proti sebe. Rusi v posledné dni Przemysl preto bombardovali takou vytrvalosťou, aby kryli cúvanie svojich armád a aby prekazili vytrhnutie v pevnosti nachodiaceho sa vojska. Domnievajú sa, že už asi 300.000 ruských vojakov prekročilo hranicu Haliče a teraz reterirujú na sever smerom ku Annopolu a Zamoščiam, ako aj smerom ku Cholmu a Lublinu.

Ruské čaty v Bukovine boja sa katastrofy.

Z Bukoviny do Bukurešti prišli ľudia rozprávajú, že medzi ruskými čatami v Bukovine od niekoľko dní panuje veľká rozčulenosť. Černovice sú ako vymreté, v meste panuje hrobová tichosť. Ruskí vojaci rozprávajú, že ich dôstojníci obávajú sa, že v Bukovine sa na-

chodiace ruské čaty, ktoré sú neni veľmi silné, stihne katastrofa. Rusi behom niekoľko dní očakávajú veľké udalosti, pretože armáda monarchie Przemysl so skvelým víťazstvom oslobodila. Čaty by najradšej vytiabli z mesta, správa ruskej armády ale namiesto tohto poslala do Černovic ešte dva ruské pluky.

Bitka medzi Przemyslom a Lembergom.

(Úradná zpráva. Vydaná 14. októbra na poludnie, do Budapešti prišla večer o 7. hodine 30 min)

Na čiare Stary Sambor—Medyka nepriateľ má opevnené posície. Naše čaty útočia. Tento boj stáva sa vždy väčším.

V Karpátoch po štyridňovej bitke zpätzajali sme obec Toronyu a **Rusov prenasledujeme ku Vyškovu.** Aj v údolí rieky Višó viedly sa menšie zdarné boje s reterirujúcimi menšími nepriateľskými oddeleniami.

Generálmajor Höfer,
námestník sēfa generálneho štábu.

★

Úradná zpráva generálneho štábu v utorok oznámila, že od Przemyslu na východ je ešte nepriateľ a že aj od Chyrova na na východ stojí bitka. Tu bojujúce ruské čaty, ktorých úlohou sotva môže byť iné, ako to, aby kryly reterirovanie veľkej ruskej armády z Haliče, zaujaly opevnené posície na čiare Stary Sambor—Medyka. Stary Sambor leží od Przemyslu na juhovýchod asi na 45 kilometrov. Od neho v rovnom smere na sever je Medyka, ktorá od Przemyslu leží asi na 15 kilometrov na východ na lebergskej hradskej. Na čiare Stary Sambor—Medyka teraz sa vedie bitka, ktorá dľa zprávy generálmajora Höfera stáva sa vždy väčšou. Vyškov je malé haličské mestečko oproti Toronyi, od uhorskej hranice asi na 8 kilometrov.

Náš zdar a taktika Rusov.

Vojenský zpravodajca «Grazer Tagespost»-u oznamuje:

Na rusko-pruskom bojišti Rusi svoje útočenie prinútení boli zastaviť. Veľké porážky, ktoré Rusi utrpeli pri Lycku, Augustove, Suvalkoch, Eydtkubnene a posledne pri Shirwindte, prinútily ich, aby predbežne zastavili svoje válečné

operácie. Veľkú časť svojich dosavadných ztrát už vynahradili a proti Východnému Prusku nateraz operujú tri asi z 15 sborov pozostávajúce ruské armády.

Na haličskom bojišti najvýznamnejším výsledkom je, že naše čaty prišli ku rieke San a na viac miestach prešli cez rieky. Rzvadov, Rudník, Ležajsk, Jaroslav sú už zase v našich rukách, Przemysl je oslobodený. Naša jazda, ktorá prešla cez Przemysl, energične prenasleduje Rusov, ktorí reterirujú smerom ku Sadove Vyšnej. Jednu časť pri Dynove porazenej ruskej armády sme zajali.

Súdiac z dosavadných príznakov hlavná sila Rusov shromažďuje sa okolo Lublina a silná armáda shromažďuje sa na čiare Niemirov—Javorov a Sadova Vyšnia. Táto armáda bude patrne útočiť, lebo Rusi okolo Lembergu od severa na juh ležiace močariská a potoky značne posilňujú, aby mohly odpor vyvinúť. Tak sa zdá, že úmyslom jadra ruskej armády je, aby zčiasťky okolo spodného toku rieky San, zčiasťky pri prostrednom toku Visly pustilo sa s nami a s našimi spojencami do rozhodujúcej bitky. Okolie čiary Javorov—Sadova Vyšnia a okolie od Ivangorodu na sever, teda v najbližšom čase bude mať veľkú významnosť.

Časte spojeneckých čiat, ktoré bojujú v ruskom Polsku, od niekoľko dní sú na západnom brehu Visly a tam sa rozvinujú. Nemecká jazda prišla už po západný front Varšavy. Medzi Varšavou a Ivagorodom na západnom brehu Visly tieto čaty spojenie už prekazily. Železnica medzi Olkušom a Kielcami už zase chodí až za Radomom. Na prostrednej časti Visly od Ivanogorodu na juh spojenecké čaty už začaly prechádzať cez Vislu ku Lublinu.

Rusi chystajú sa na veľkú bitku.

Londýnsky časopis «Morningpost» sdeluje petrohradský telegramm, dľa ktorého Rusi preto odvolávajú svoje čaty z Haliče, lebo v novej posícii chystajú sa ku obrovskej bitke. Cúvanie Rusov z Haliče — dľa petrohradského telegrammu — je vlastne koncentrovaním čiat.

Rusi chystajú sa na obrovskú bitku.

Berlin, 17. októbra. Dľa zprávy londýnskeho «Morningpost»-u v Petrohrade pohyby ruskej

armády držia v najväčšej tajnosti. Armády shromažďujú sa ku obrovskej bitke, ktorej rozsiahlosť prevýši každú dosavadnú bitku. Pravdepodobne ešte jeden týždeň uplynie, kým o týchto válečných operáciach prídu významnejšie chýry.

Oslobodenie Varšavy.

Viedeňský «Fremden-Blatt» píše: Oslobodenie Varšavy sa už blíži. Cárom podarilo sa Varšavu urobiť ruským mestom. Teraz má mesto nádej, že sa vyslobodí z dlhého rabstva.

Úprava ku opusteniu Varšavy.

Krakov, 17. októbra. Varšavskí mestskí a štátni úradníci dostali rozkaz, aby v tom páde, keď nepriateľ hude na 30 verst od mesta, opustili Varšavu. Krem toho musia opustiť každý ohrozovaný bod, keď nepriateľ stojí od neho už na 20 verst. V Lodzi úradníci sú už hotoví, aby z mesta v každom okamihu mohli ujsť. Minulú sobotu od Čenstochovej na juh a za Radomom zjavily sa dve Zeppelinovské vzducholode, aby preskúmaly územie. Ruské vojsko zo strojových pušiek strieľalo na ne, ale bez výsledku.

Rusi čakajú napadnutie Varšavy.

Rotterdam, 17. októbra. Ruské časopisy oznamujú, že útočenie nemeckých a rakúsko-uhorských čiat na Varšavu stojí blízko.

Dvestokilometrová bojovná čiara.

V Milane vychodiacemu časopisu «Secolo» oznamujú z Petrohradu: Na ľavom brehu Visly stojí veľká bitka. Bojovná čiara začína sa pri Sandomieri a je blízko 200 kilometrov dlhá. Nemecká útočiaca armáda je veľmi veľká a silná.

Novšia porážka Rusov.

(Uradná zpráva. Vydaná 16. októbra na poludnie, do Budapešti prišla večer o 8. hod.)

Na celom našom fronte, od Starého Samboru po ústie Sanu aj včera sa viedly boje.

V Marmarošskej naše nepriateľa prenasledujúce čaty zaujaly obec Rahó.

V údolí Čiernej Bystrice Rusi, ktorých naše čaty pri Rafailovej porazily, cúvajú ku Vielone.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vyhnanie Rusov z Karpátov.

Marmarossziget, 17. októbra. Z Marmarosszigetu vyhnané ruské čaty, vlastne tie, ktoré počas reterirovania neboly zajaté alebo nepadly, pristavily sa okolo obce Rahó, patrne tým cieľom, aby sa shromaždily a oddýchly si po strašných útrapách reterirovania.

Počas prenasledovania nepriateľa naše čaty vo štvrtok na poludnie prišli ku obci Rahó a hned začaly útočiť na ruské posície. Vzдорovacia sila Rusov, tak sa zdá, sa úplne zlomila, lebo o krátky čas vzdaly sa boja a ušli severovýchodným smerom. Naše čaty vtiabhy do Rahóva; obyvateľstvo privítalo ich s búrlivou radosťou.

Rusi počas utekania šli aj cez obce Borhut a zúfale sa usilovali ku Kőrösmező. Naše čaty nepriateľa ďalej prenasledujú.

Túto ruskú čatu, ktorej sila sevrkla na 4000 hláv, naše čaty ešte v piatok dohonily, znova porazily a zahnalý za hranicu.

Nateraz ku Kőrösmező utekajúca čata je posledná z tých ruských čiat, ktoré vtrhly do Uhorska.

V lesoch kde-tu ešte môžu blúdiť jednotlivé zbytky do Uhorska vtrhnuvších ruských čiat. Okolie naši prekutávajú. Kde najdu Rusov, títo sa všade bez odporu poddávajú.

Napredovanie našich čiat.

(Uradná zpráva. Vydaná 15. októbra na poludnie.

Naše čaty včera zaujaly opevnené vršky pri Starasoli.

Aj naše útočenie proti Starému Samboru pokročilo. Od Strviazu na sever po juhovýchodný front Przemyslu početné vršky sú v našich rukách. Od pevnosti na sever pozdĺž Sanu tiež bojujeme.

V prenasledovaní nepriateľa cez Karpáti prišli sme po Vyškov a Skole.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Položenie na ruskom bojišti.

Vojenský zpravodajca «Grazer Tagblatt»-u s privolením vojenskej censúry o položení na ruskom bojišti píše:

Naše od Chyrova napredujúce čaty prišli ku okoliu Sambora. Naše z karpátskych priemykov smerom k Turke, Tucholke a Slavsku napredujúce čaty, Rusov smerom ku Drohobyci prinucujú ku rýchlejšiemu cúvaniu.

Cez Przemysl maširujúce čaty pod obranou pevnosti napredujú. Silnejšie ruské voje naše čaty často prinucujú ku bitkám, ktoré sa ale pre nás prajne končievajú. Na okolí medzi Jaroslavom a ústím Sanu, naše čaty zaujali všetky priechody cez San. Rusi reterirujú na sever.

Za pravdepodobné považujú, že reterirujúci Rusi postoja a s našimi čatami pustia sa do bitky.

Ku Ivangorodu a Varšave lifujú veľké čaty. Predné voje jednej väčšej ruskej armády, od Varšavy na juh chcely prelomiť nemeckú bojovnú čiaru, ale utrpely porážku a prinútené boly cúvnuť do Varšavy.

Dimitriev Ratko a veliteľ Przemyslu.

Z tlačového válečného stánu úradne oznamujú, že 2. októbra po poludní o 3. hodine veliteľovi Przemyslu jeden posol odovzdal list generála Dimitrieva Ratku, veliteľa ruskej, pevnosť dobíjajúcej armády, v ktorom vyzval veliteľa, aby Przemysl odovzdal. Na list hneď dali odpoveď, ktorá znela nasledovne:

Pán Veliteľ! Za seba nehodné považujem, aby som na vaše nehanebné predpokladanie dal vôbec odpoveď.

Veliteľ przemyslskej pevnosti.

Generál Dimitriev Ratko je bývalý bulharský generál, ktorý počas vypuknutia vojny vstúpil do služby ruskej armády.

Rusi uznávajú, že reterirujú.

Petrohradský dopisovateľ londýnskeho časopisu «Times» v svojej už 3. októbra datovanej zpráve uznáva, že ruská armáda v Haliči prinútená je ustupovať pred útočiacimi nemeckými a rakúsko-uhorskými čatami.

Naše čaty zajaly 15.000 Rusov.

Úradná zpráva. Vydaná 17. októbra. Tak pri Starom Sambore—Medyke podujatá srážka ako aj útoky na čiare Dnjesteru prevádzajú sa s úspechom, od Wiskova na sever znova sme napadli a zahnali Rusov.

Pri Synowneku naše čaty vynútily priechod cez rieku Stryj. Zaujali od tamojšej obce na sever ležiace výšiny a začaly prenasledovať nepriateľa. A tak po vzteklých bojoch zaujali sme výšiny na sever od Podbušťa a na juhovýchod od Starého Sambora.

V útoku na sever od rieky Strwiaz zároveň pokračujeme.

Na sever od Przemysla podobne pevnú pozíciu zaujali sme na východnom brehu rieky San.

Počet zajatcov za terajšej našej offensívy lapených pravda ešte ani zblízka nemožno ustáliť. Dľa doterajších správ ale do nášeho zajatia padlo dobre vyše 15.000 Rusov.

V Ruskom Poľsku naši spojenci včera zbili Rusov pri Ivangorod—Kozienice.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Vojna proti Srbom.

Srbská armáda na kraji zkazy.

Viedeň, 13. okt. «Südslawische Korrespondenz» oznamuje: Dľa spoľahlivých z Nišu prichodiacich správ srbská armáda od vypuknutia vojny dosiaľ utratila 60.000 vojakov a 6000 dôstojníkov. Správa srbskej armády napína všetku svoju silu, aby túto nepomerne veľkú ztratu volajako vyrovnala a tento cieľ usiluje sa dosiahnuť novšou assentírkou. Srbské vojenské vrchnosti, menovite v Novom Srbsku, natrafujú na veľký odpor, lebo bulharské, grécke a turecké obyvateľstvo nechce v srbskej armáde slúžiť. Ostatne tak sa zdá, že takto odobraté vojsko je nespoľahlivé. Tak na príklad mnohokrát sa stalo, že v srbskej armáde podriadení vojaci zabili svojich dôstojníkov. Medzi zavraždenými dôstojníkmi je aj veliteľ brigády Budanovič, veliteľ 17. srbského pešieho pluku Muljevič, krom toho dvaja majóri a jeden kapitán. Boje v posledných troch dňoch veľmi vysílily srbské čaty a mužstvo už ledva možno udržať v bojovnom fronte. Neprajný výsledok bitiek veľmi znechutil čaty. Zopatovanie srbského vojska je zlé, opatrovanie ranených mimoriadne nedostatočné. Mimoriadna brdinskosť našich čiat Srbom priniesla veľké zklamanie. Napriek tomu hovoria, že srbská armáda vyvinie vraj ešte dlhý odpor.

Ťahanie vojenských telegrafičných drôtov.

Kde je kráľ Peter?

Sofia, 13. októbra. Grécke časopisy píšú, že sa kráľ Peter iste už na daktorom gréckom ostrove zdržuje. Kráľ totižto začal vyjednávať v záležitosti odkúpenia jedného ostrova, ale toto vyjednávanie dosiaľ ešte nemá žiadneho výsledku, bo kráľ nemá — peňazí.

Porážka 4. srbskej armády.

Sofia, 14. októbra. Dľa zpráv nižských časopisov 4. srbská armáda, ktorá pri Višegrade v Bosne utrpela strašnú porážku, mala obrovské ztraty. Srbi v neporiadku utekali za hranicu a veľmi preriedení prišli do svojej vlasti. Položenie okolo Krupanje proti rakúsko-uhorskej armáde bojujúcej srbskej armády je tiež zúfalé. Cúfajúce srbské čaty shromažďujú sa pozdĺž bulharskej hranice.

Odhalený Pašič.

Sofia, 14. októbra. Srbská vláda úradne podvrátila pravdivosť toho, že si ministerpredseda Pašič a srbský vyslanec v Athénach zamienili telegramy v záležitosti gréckej pomoci. Srbské noviny «Utro», ktoré tieto telegramy uverejnili, teraz oznamujú, že majú v rukách dva šifrované telegramy: jeden je Pašičov telegram ku srbskému vyslancovi v Athénach a druhý je vyslancova odpoveď. Redakcia novín «Utro» tieto telegramy ukáže bárskomu, kto sa o ne zaujíma.

Srbskí ranení v Salonikách.

Sofia, 14. októbra. Južná čiastka Srbska a celá Macedonia je preplnená ranenými. Na vyzvanie vrchností mnohí obchodníci boli prinútení vyprázdniť svoje obchody a sklady a odovzdať ich vojenskému vodcovstvu. Hotely v celom Srbsku pretvorili na vojenske nemocnice. Do Macedonie cez Saloniky vozia ranených, a síce na vlakoch, s dovolením gréckej vlády. Prvý vlak s červeným krížom 9. októbra došiel do Saloník. Na tomto vlaku bolo 823 srbských, 50 rakúsko-uhorských a 15 gréckych vojakov, ktorých po krátkom oddychu poslali do Monastýra. Nasledujúceho dňa do Saloník došiel druhý vlak s 520 Srbmi. Ranených zo Saloník odviezli do macedonských obcí.

Vzbura v srbskej armáde.

Sofia, 15. októbra. «Volja», časopis dra Genadieva, znova podáva zprávu o vzbure v srbskej armáde. Srbskí vojaci vždy prudšie sa ohradujú proti tiahnutiu na vojnu a žiadajú, aby ich pustili domov. Zvlášte v jednom delostreleckom pluku vypukla veľká vzbura. Delostrelci kanóny urobili neupotrebitelnými.

Srbskí zajatci a srbská korisť.

Sarajevo, 16. októbra (Südslawische Korrespondenz.) Do Bosny ustavične prichodia odzbrojení srbskí vojaci, ktorých rakúsko-uhorské čaty zajaly v bojoch vedených vo vnútri Srbska. Vystrojenie srbských vojakov je biedne; zväčša nemajú rovnošaty a len vojenskú čiapku a vojenský kepeň nosia nad otrhaným občianskym odevom. Vojaci zdajú sa náramne vyhladovanými, veľa z nich bolo aj ranené. V posledné dni naše čaty ukoristily veľa srbských kanónov a strojových pušiek, ktoré tiež do Bosny odviezly. Srbských zajatcov, ktorých počet zo dňa na deň vzrastá, odvážajú do vnútra Bosny do táborov zajatcov.

Niet pomoci.

Athény, 16. októbra. Časopis nacionalistickej strany «Skrip» z tej príležitosti, že Srbsko utiekalo sa ku Grécku o pomoc, píše, že Grécko v smysle vojenskej smluvy medzi dvoma štátmi, len vtedy je povinné Srbsko podporovať,

keď by ho napadol daktorý z tých balkánskych štátov, ktoré v Bukurešti uzavrely pokoj. Tento pád však teraz nenastal. Mimo toho polozenie na Balkáne, odkedy medzi monarchicu a Srbskom vypukla vojna, základne sa zmenilo a vyvinuly sa celkom druhe politické podmienky, jako boly vtedy, keď táto vojenská smluva bola uzavretá. Srbsko teraz podporovať a pomáhať mu, znamenalo by tolko, jako urobiť ho takým mocným, že by bolo stálym nebezpečím Grécka. Toto základné stanovisko nemôže zmeniť žiadna kompensácia, ktorú by Srbsko mohlo poskytnúť.

Nemecko-ruská vojna.

Nemci odbili dve ruské armády.

Berlin, 13. októbra. Veľký generálny štáb sdeluje: Na severnej časti východného bojišťa všetky utoky 1. a 10. ruskej armády proti našim armádam vo Východnom Prusku 9. a 10. októbra *sme odbili*. Pokus Rusov, aby nás od Schirwindtu obkolesili, sme prekazili a z tejto príležitosti zajali sme 1000 Rusov.

V južnom Poľsku predné časte našich armád *prišly ku Visle*. Pri Grojeci od Varšavy na juh zajali sme 2000 mužov 2. sibírskeho vojenského sboru.

Zpráva nemeckého veľkého generálneho štábu hovorí o bojoch, ktoré sa v posledné dni viedly na hranici Východného Pruska a ruskej gubernie Suvalki. Schirwindt, v blízkosti ktorého Nemci zmarili pokus Rusov, ktorí ich chceli obkolesiť, je pohraničné pruské mesto od železničnej čiary Königsberg—Insterburg—Gumbinnen asi na 20 kilometrov na severovýchod. Grojec, pri ktorom Nemci zajali 2000 vojakov 2. sibírskeho vojenského sboru, je asi na 40 kilometrov od Varšavy na juh.

Napredovanie Nemcov ku Ivangorodu.

«Grazer Tagespost» oznamuje: Na rusko-poľskom bojišti válečné operácie Nemcov so zdarom napredujú a jedna časť nemeckých čiat Vislu už na viac miestach prekročila.

Nemecké čaty so zdarom napredujú ku Ivangorodu.

Nemecké čaty v južnom Poľsku.

Berlin, 14. októbra. Veľký válečný štáb oznamuje: Na východnom bojišti dňa 10. okt.

vo všeobecnosti bolo ticho. Dňa 12. októbra pri Schirwindte prekazili sme novší pokus Rusov, ktorí nás chceli obkolesiť. Z tejto príležitosti Rusi utratili 1500 zajatcov a 20 kanónov. **V južnom Poľsku, od Varšavy na juh, naše čaty porazily ruské predné voje.** Priebeh Rusov cez rieku Vislu, o ktorý sa pokúsili od Ivangorodu na juh, sme prekazili zapríčiniac im veľké ztraty.

Najvyššia správa armády.

Vitazstvá Nemcov nad Rusmi.

Berlin, 15. októbra. Veľký válečný štáb včera na poludnie oznámil: Na východnom bojišti útok Rusov v bojoch pri Schirwindte sme odbili. Z tejto príležitosti Rusi utratili 3000 mužov, 26 kanónov a 12 strojových pušiek. Lick je opäť v našich rukách. Mesto Biallu nepriateľ zase vyprázdnil. Od mesta na juh z príležitosti zahnania ruských predných vojov ku Varšave zajali sme 8000 Rusov a ukoristili sme 25 kanónov.

*

O meste Lyck už opätovne bola reč. Mesto leží v uhle Východného Pruska od Mazurských jazier na východ, od ruskej hranice asi na 20 kilometrov. Na tom istom okolí, od Lycku na juhozápad, ale bližšie ku ruskej hranici leží mesto Bialla.

Napredovanie ku Varšave.

Vojenský spolupracovník berlinského «Lokalanzeiger» u na základe správ, ktoré prišly z hlavného štábu, rozvinuje, že nemecké armády nezadržateľne napredujú ku Varšave. Už

Vodcovia srbských banditov.

Slepý.

i tá okolnosť, že nemci prekazili priechod Rusov cez Vislu, dokazuje, že válečný plán nemeckej a rakúsko-uhorskej armády sa osvedčí. Nemecké čaty pretekajú sa v smelosti s rakúsko-uhorskými čatami a usilujú sa prevýšiť jedna druhú.

Nemci okolo Varšavy odbili osem ruských sborov.

Berlin, 16. októbra. Veľký generálny štáb včera úradne oznámil:

Na východe napredovanie Rusov proti Východnému Prusku, o čo sa pokúsili s veľkými silami, možno považovať za zmarené.

V Poľsku útočenie našich s rakúsko-uhorskou armádou spoločnou silou bojujúcich čiat napreduje. Naše čaty stoja pred Varšavou.

Napredovanie Rusov, o ktoré sa pokúsili asi s osem armádnymi sborami

na čiare Ivangorod—Varšava cez Vislu, sme na celej čiare odbili, zapríčiniac Rusom veľké ztraty.

O ukoristení nemeckých kanónov rozšírované chýry ruských časopisov sú bezzákladné.

Dvestokilometrová bojovná čiara.

V Milane vychodiacemu časopisu «Secolo» oznamujú z Petrohradu: Na ľavom brehu Visly stoji veľká bitka. Bojovná čiara začína sa pri Sandomieri a je blízko 200 kilometrov dlhá. Nemecká útočiaca armáda je veľmi veľká a silná.

Porážka Rusov vo východnom Prusku.

Berlin, 17. októbra. Veľký generálny štáb včera na poludnie oznámil: Rusi 14. októbra sa znova pokúsili, aby zaujali mesto Lyck. Ich útok sme odbili. Zajali sme 8000 Rusov, ukoristili sme 1 kanón a 3 strojové pušky.

Nemecko-francúzska vojna.

Nemci porazili dve francúzske divízie jazdy.

Berlin. 13. okt. Velký generálny štáb oznamuje:

Naša jazda 10. októbra jednu francúzsku jazdeckú divíziu od Lille na západ úplne porazila, druhej francúzskej divízií ale pri Hazebroucku zapríčinila ťažké ztraty. Boje na našom fronte na západe ešte nevedly k rozhodnutiu.

Porážka Francúzov pri Belforte.

Dľa zpráv, ktoré prichodia z hranice Elsaska, v stredu v Altkirchene a v Dammerkirche smerom ku Belfortu viedla sa krutá bitka, v ktorej Francúzi utrpeli ťažkú ztratu a boli zahnaní za hranicu. Veľmi mnoho zajatcov odviezli do Nemecka. Francúzi sú veľmi zmorení, ačkoľvek tu boli v presile.

Belgická vláda v Londýne.

Christiania, 13. októbra. Zprávodajca londýnskeho časopisu «Daily Cronicle» ozna-

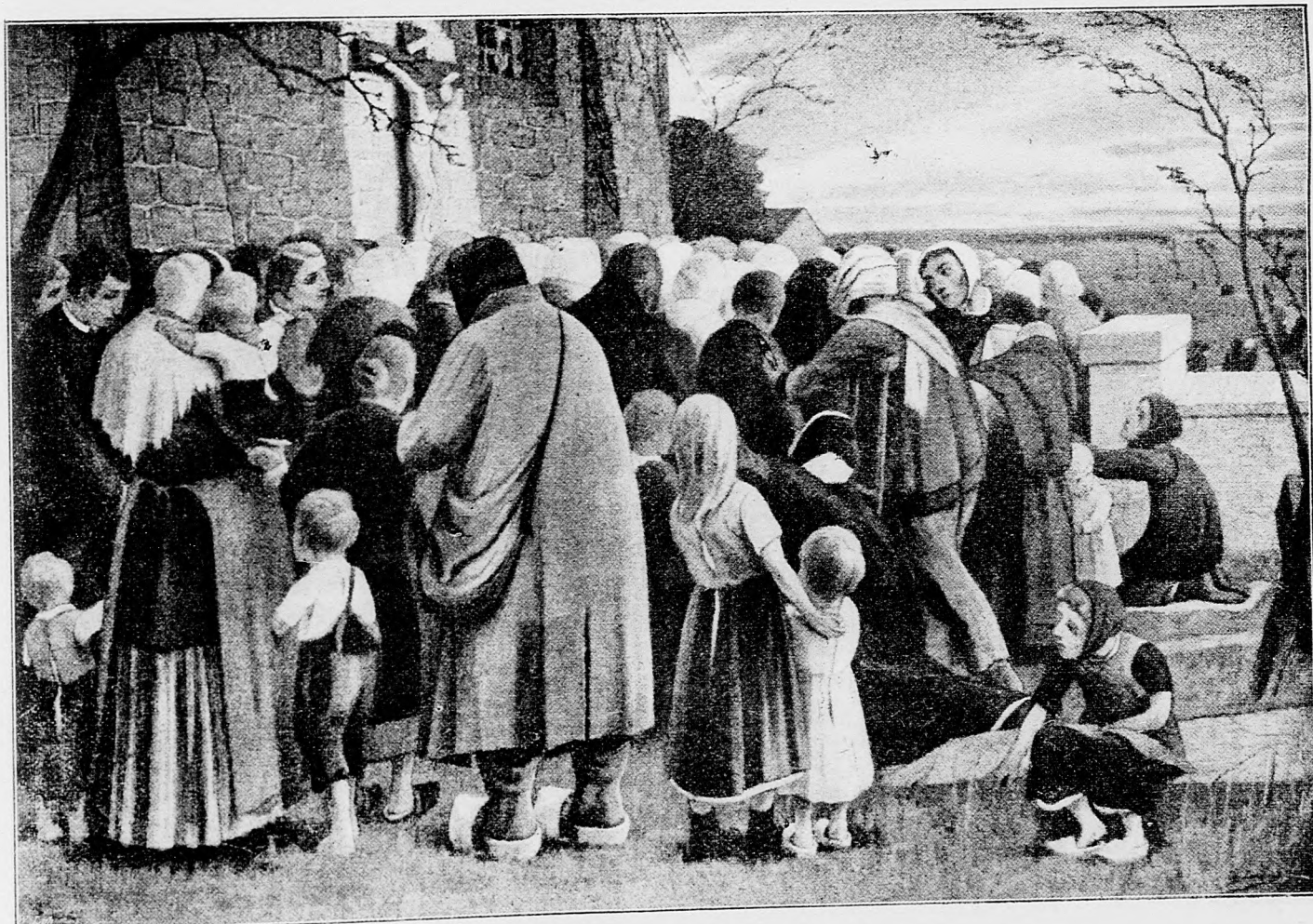
muje, že belgická vláda z Ostende presťahuje sa do Londýna.

Rakúsko-uhorské mažiarové delá pri Antwerpene.

Berlin, 14. októbra. Vojenský zprávodajca «Berliner Tagblatt»-u z Brüssela pozoroval boj pred Antwerpenom a s dátumom 7. okt. píše nasledovné: Celkom dobre bolo počuť tupé dunenie kanónov, od ktorého sa zem i tu otriasala. Večer sišiel som sa s veliteľom rakúsko-uhorskej mažiarovej batterie, ktorého kanóny pevnosť St. Catherine na rúmy rozstrieľaly. Keď sme sa sišli, jeho batteria odpočívala. Veliteľ prišiel z tábora do Brüssela a s tou najväčšou pochvalou spomínil, že s jakou horlivosťou bombardovali jeho chlapi za viac dní nepriateľské posície.

Nemci v Gente pri Ostende.

Berlin, 14. októbra. Z Hágy telegrafujú: Nemecké čaty obsadily mesto Gent.

Modlitba rodín do vojny narukovaných vojakov.

Berlinský «Lokalanzeiger» oznamuje z Rosendaalu, že predné voje nemeckých čiat už prišli ku mestu Ostende. Belgické a anglické čaty na 600 automobiloch zaviezli do Ostende.

Zaujatie mesta Lille.

Berlin, 15. októbra. Veľký válečný stán oznamuje: Mesto Lille sme obsadili a zajali 4500 nepriateľských vojakov. Mestské vrchnosti Lilla voči nemeckým čatám vyhlásily za otvorené mesto, predsa nepriateľ pokúšiac sa nás obkolesiť od Dünkirchenu poslal do mesta čaty s tou úlohou, aby sa tam udržali, kým príde obkolesujúca armáda. Ponevác táto armáda neprišla, tohto jednoduchým následkom bolo, že bez cieľu bránené mesto utrpelo škody, keď ho naše čaty zaujali.

Na fronte armády niet nič nového.

Zistili sme, že pri stolnom chrám v Reimsi stoja dve ťažké francúzske batterie, ďalej spozorovali sme, že z jednej veže stolného chrámu dávali signále svetlom. Prirodzené je, že sa musíme brániť proti každému takému poriadku nepriateľa a spôsobu boja, ktorý je pre naše čaty škodný. Keď teda úctyhodná umelecká pamiatka vojnou ešte viac bude trpeť, za to, ako prv, aj teraz Francúzi sú zodpovední.

Čo úfajú v Paríži?

Gent, 15. októbra. V Paríži úfajú, že pre háklivú otázku prístavu Antverpena, medzi Nemeckom a Hollandskom vzkrsnú diplomatické zápletky.

Napredovanie Nemcov ku Ostende a Calaisu.

Amsterdam, 16. októbra. Dľa zprávy jedného tunajšieho časopisu z veľa tisíc hláv pozostávajúce nemecké čaty cez Selzaete postúpily napred na západ. V Selzaete uverejnili vyzvanie, dľa ktorého každý 18—45-ročný muž musí sa behom dvoch dní hlásiť. Včera ráno obsadili Assenede.

Dľa zprávy toho istého časopisu Nemci úplne obkolesili Ypern. Veľké množstvo ku Calaisu utekajúcich ľudí činí pravdepodobným, že Nemci napredujú ku pobrežiu Severného mora.

Obsadenie mesta Ostende.

Berlin, 17. októbra. Veľký generálny štáb včera na poludnie oznámil: Naše čaty dňa 14. októbra obsadili mesto Brügge, dňa 15. októbra ale mesto Ostende.

Padnutím Ostende celé Belgicko je v nemeckých rukách. Nemci z troch smerov tiahli ku Ostende: od východu, od juhovýchodu a od juhu. Východná armáda tiahla zo St. Nicolasu (pri Antwerpene) a zaujmúc Selzaete obsadila Gent. Predné voje tejto armády tieto dni už prišli do Brügge, pravé krídlo armády ale prišlo ku mestu Assenede a ho aj obsadilo. Druhá nemecká armáda od juhu, z mesta Courtray, ktoré od Lille leží severne sotva na 20 kilometrov, cez Thornhout blížila sa ku Ostende. Tretia armáda z Ypernu cez Dixnuiden usilovala sa prísť ku pobrežiu Severného mora. Voči trom nemeckým armádam belgické a anglické čaty sa nevedeli dlho udržať. Mesto Ostende, tak sa zdá, bez odporu sa poddalo, keďže ta ušlé zvyšky belgických a anglických čiat chytrou previezli na loďach do Anglicka.

Nemecká administrácia v Belgicku.

Köln, 17. októbra. Vo všetkých okresoch Belgicka, vyjmúc okres Ostende, uviedli do života nemeckú občiansku administráciu.

Víťazné bitky pred Belfortom.

«Kölnische Zeitung»-u telegrafujú z Zürichu: Z elsaskej hranice oznamujú nové bitky, ktorých centrom je Sept, kde sú zokol-vokol výtečne opevnené francúzske posície. Na švajciarsku hranicu ušli Francúzi prinášajú chýr, že dobíjanie Belforta sa už o krátky čas započne.

Nemci na pobreží Atlantického oceánu.

Londýnsky časopis «Times» oznamuje: z Calaisu prišlo na stá ušlých ľudí; toto znamená rozšírenie bojišťa v severnom Francúzsku. Ušli sú zväčša 18—45 roční mužskí, ktorým rozkázali, aby odišli prv, než prídu Nemci. Nemecké čaty vo veľmi veľkom počte tiahnu z Lille ku Courtray.

Medzi Lille a francúzskym pobrežím Nemci vždy silnejšie operujú.

Nemci sa pokúsia, aby na brehu Atlantického oceánu našli základ ku svojim operáciám, čo operácie spojencov veľmi obťažá.

Vojna na mori.

Flotta Spojených Štátov odplávala ku Filipinským ostrovom.

Zo Stockholmu oznamujú: Z New-Yorku telegrafujú, že takmer celá flotta Spojených Štátov severo-amerických pre Tichý oceán, odplávala ku Filipinským ostrovom.

Odkedy Japonci obsadili Marschallské ostrovy, washingtonská, londýnska a tokiovská vláda žive si zamieňajú telegramy.

Zatvorenie Dardanell.

Dla carihradskej zprávy turecká vláda odmietla aj tú novšiu požiadavku anglickej vlády, aby na Čiernom mori nachodiacim sa anglickým obchodným loďam dovolila vrátiť sa na neutrálne vody. Turecko toto svoje uzavretie odôvodnilo tým, že viac už nemôže otvoriť obruč v Dardanellách poukladaných mín.

Nemci potopili ruskú válečnú loď.

Berlin, 14. októbra. Wolffova agencia uverejňuje nasledovnú úradnú zprávu:

Jeden ruský obrnený križiak dňa 11. októbra pred Finským zálivom potopil výstrel z torpeda.

Behncke,

námestný šéf generálneho štábu námorníctva.

V Amerike rezervu námorníctva povolali do služby.

Berlin, 14. októbra. «Courant» oznamuje z New-Yorku, že druhú a tretiu rezervu námorníctva povolali do služby, aby mohli posilniť flottu, ktorú poslali na Tichý oceán.

Zkaza ruského križiaka.

«Münchener Neueste Nachrichten» oznamuje z Berlina: Spustošenie ruského obrneného križiaka «Pallada» je jedným z tých častých napádání, ktoré naše lode na ruských vodách opätovne previedly. Počas týchto napádání naše vojenské sily neutrpely ztratu. Ztrata ruského obrnenca pre ruskú armádu znamená väčšiu škodu, ako pre Anglicko zničenie troch jeho križiakov.

Turecko chystá sa na možnosť srážky.

Dla zprávy «Kölnische Zeitungu» u taliansky časopis «Corriere della Sera» prináša nasledovnú zprávu: V utorok jedna z 18 lodí pozostávajúca ruská čiernomoorská flotta preplávala pred prístavom Varny smerom ku Burgasu a Carihradu a niekoľkokrát vystrelila. Bukurestský časopis «Universul» v tomto vidí, že Rusko začalo nepriateľstvo proti Turecku. Zpravodajcovi časopisu «Corriere della Sera» na tureckom veľvyslanectve v Ríme ohľadom tohto povedali, že Turecko len to robí, čo ostatné štáty: chystá sa na možnosť srážky.

Viedeň, 17. októbra. «Ruskoje slovo» oznamuje z Carihradu, že archív ruského veľvyslanectva carihradského odviezli do Odessy.

Krvavá vzburá v Indii.

Dla carihradských zpráw revolúcia v Indii sa vždy väčšmi šíri. Všeobecnú rozhorčenosť stupňuje aj to, že Angličania násilne assentujú Indov do čiat, odchádzajúcich do Francúzska. Desatisíc ozbrojených Indov napadlo Kalkuttu. Vyvinul sa krutý boj, v ktorom povstalci zabili kalkuttského vicekráľa a ešte veľmi mnoho popredných úradníkov. Položenie anglických vrchností je natoľko zúfalé, že budú prinútené splniť požiadavky Indov.

Vrahovia arcikn. Franca Ferdinanda a jeho manželky.

Sarajevská vražda.

Sarajevský okresný trestný súd 12. októbra začal pojednávať pravotu, pozdvihnutú proti vrahom zosnulého dediča trónu arcikniežata Franca Ferdinanda a jeho manželky kňažny Žofie Hohenbergovej. Pojednávanie je verejné. Predseda súdu je radea hlavnej súdnej stolice Curivaldi. Obžalobu vedie štátny fiškál Svára, obžalovaných bráni šesť obrancov. Na stolici obžalovaných sedí vrah Gavrilo Princip a jeho štyridvadsať spoločníkov.

Po prečítaní obžaloby, súd vyslúchol najprv obžalovaného Nedjelku Cabrinoviča, ktorý povedal, že bol prívržencom socialistov, neskôr stal sa anarchistom. V Belehráde obznámil sa so srbským majorom Milanom Vašičom, ktorý bol tajomníkom spolku «Nár. Obrana». Od tohoto dostal peniaze a ocestoval do Sarajeva, kde dostal prácu v tlačiarňi jedného srbského časopisu. Ponevác ho socialisti zo svojho kruhu vylúčili,

odcestoval späť do Belehradu. Tu pomocou profesora Živojina Dačiča dostal zamestnanie v štátnej tlačiarňi. Jeho ideálom bolo spojiť všetky slovanské pobalkánske kráľoviny a násilím odtrhnúť od Rakúsko-Uhorska všetky Slovanmi obývané kraje. Najväčšiu prekážku uskutočnenia tohoto cieľu videl v zosnulom dedičovi trónu arcikniežatu Francovi Ferdinandovi. Prvýkrát myslel na vraždu, keď od kohosi dostal po pošte v obálke vydrapený kúsok jedného časopisu, ktorý oznámil, že dedič trónu zamýšľa odcestovať do Sarajeva.

Raz sa prechádzal s Principom a tento ho nahovoril, aby spoločne spáchali vraždu. Ku tomuto privolil. Obžalovaný uznal, že spolok Narodna Obrana bol revolucionárneho ruzu a slúžil cieľom veľkosrbským. Istý Jako Bojič povedal mu, že jestli chce útok spáchať, aby sa obrátil ku spolku. Umienil si teda, že vyhladá dvoch popredných členov spolku Milana Pribičevića a Živojina Dačiča, ale títo v tom čase neboli v Belehrade. Princip ho oboznámil s úradníkom srbských štátnych železníc Milanom Ciganovičom, ktorý čo vodca komitátov bol so spolkom v úzkom spojení. Od neho dostal zbraň a jed ciankáli, aby sa po útoku mohli otráviť. Potom ešte podrobne rozpovedal, že s kým sa ešte o útoku rozprával a ako sa dostal do Sarajeva.

Vyznal, že zavraždiť chce dediča trónu arciknieža Franca Ferdinanda bombou, ktorú hodil pod automobil, na ktorom sa dedič trónu viezol, ale bomba neskoro vybuchla. *Vyznal aj to, že v mesiaci apríli o deviatej hodine večer professor Dačič predstavil ho srbskému dedičovi trónu Alexandrovi, s ktorým sa aj rozprával, ale o čom sa rozprávali, to nechcel vyzradiť.*

Obranca Premuzič upravil na obžalovaného otázku, že či je frajmaurerom, ale obžalovaný neodpovedal.

V útorok 13. októbra súd najprv vypočul Cabrinoviča.

Cabrinovič na otázku obhájcu dra Premuziča rozpovedal, že vedel síce, že je dedič trónu Franc Ferdinand presvedčeným katolíkom a preto ho nemohol vystáť, ale táto okolnosť nebola rozhodujúcou pohnútkou k prevedeniu útoku. Po uzavretí spáchania útoku počul, že Ciganovič a Tankošič sú slobodní murári, ale on, Cabrinovič, nijako nevie povedať, čo je vlastne to slobodné murárstvo. Dľa neho slobodné murárstvo srovnáva sa s anarchizmom, lebo vraj rovnako majú v programe zničenie panovníkov. Pohnútkou k útoku uňho bolo to presvedčenie, že Franc Ferdinand v ceste stojí tej idey, ktorá si vytýčila za cieľ spojenie všetkých Srbov a odtrhnutím tých častok rakúsko-uhorskej monarchie, v ktorých Srbi bývajú a preto dediča trónu treba zničiť. Srbský národný spolok «Nardna Obrana» dľa Cabrinovičovho vedomia cestou revolúcie chcela spojiť všetkých Srbov. Aj belehradský študentský spolok «Mladost» tiež tento cieľ má pred očami a dosiahnuť ho chce vojnou s Rakúsko-Uhorskom. Cabrinovič vedel, že aj v Bosne sú revolucionárne organizácie, ktoré v páde vojny našej monarchie so Srbskom v Bosne v prospech Srbska spôsobia revolúciu. Cabrinovič tvrdí, že nechcel aj manželku dediča trónu zavraždiť. Lutuje,

že následkom Principovho útoku aj kňažna prisla o život. Vôbec lutuje, že sa súčasnil na útoku a lutuje to následkom teraz viditeľných strašných následkov útoku. Keby toto bol predvídal, radšej by seba bol zabil tou bombou. Jedinou jeho útechou je, že sa mu útok nepodaril.

Po Cabrinovičovi súd vypočul Gavrila Principa, vraha. Princip sa osvedčil, že *neobanoval svoj skutok*, on neni zločinec, lebo sa usiloval len o odstránenie zlého. Kňažnu Žofiu Hohenberg nechcel zabiť. Toto sa len náhodou stalo. Pred štyrmi rokmi opustil gymnásium v Tuzle a odtedy chodil do belehradského gymnásiuma. Rakúsko nenávidel, lebo pre Juhoslovanov len zlé čakal od neho. Preto sa dohodol s Cabrinovičom a pozdejšie i s Grabezom, že zabijú dediča trónu Franca Ferdinanda, pretože jeho držal za najväčšieho nepriateľa idey spojenia Srbov a spojenia Juhoslovanov pod srbskou nadvládou. Obžalovaný rozhodne zapiera, žeby bol slobodným murárom. Dľa jeho náhľadu misiou Srbska je, aby Bosnu a Hercegovinu odtrhlo od Rakúska. Táto idea a nie slobodné murárstvo primáľy ho ku spáchaniu útoku. Princip ďalej vyznal, že sa v hore pri belehradskom vojenskom cvičebništi cvičili v strielaní z revolvera. Keď sa rozlúčili, Ciganovič útočníkom dal ciankáli, aby sa po prevedení útoku naskutku otrávil. Obžalovaný potom rozpovedal, ako sa pomocou srbských úradných osôb dostali zo Srbska do Bosny a priznal sa, že Iličovi začiatkom mája z Belehradu písal, že proti dedičovi trónu v Sarajeve spáchajú útok a že on, Princip, zaopatrí k tomu potrebnú zbraň a Ilič aby sa v Sarajeve usiloval získať spoločníkov. Princip v Tuzle pred spáchaním útoku sišiel sa s Grabezom a Cabrinovičom a spolu šli do Sarajeva. V deň útoku Ilič rozdal zbraň útočníkom a každý útočník zaujal svoje vyznačené miesto na ceste, po ktorej sa dedič trónu mal viezť. Keď Princip videl, že Cabrinoviča po nepodarenom útoku zatkli, chce ho zastreliť a aj seba, aby vec nevyšla na javo. Ale tento svoj úmysel pre veľkú tlačenicu zástupu nemohol uskutočniť. Išiel teda na nábrežie Appela a zastal si na rohu cesty Franca Jozefa, aby tam čakal dediča trónu, keď sa tento vráti z mestského domu. Keď automobil dediča trónu zabočil na cestu Franca Jozefa, dvakrát strelil na dediča trónu z blízkosti 4—5 krokov. Oba výstrely boli smrtonosné a Principa po spáchaní útoku hneď zatkli. Obžalovaný sa priznáva, že s Narodnou Obranou stál v spojení. Konečne rozpovedal, že Ciganovič počas vyjednávania o útoku aj akéhosi tretieho človeka spomínal, ale kto bol tento tretí človek, o tom Princip nechce vedieť.

Za Principom nasledovalo vypočúvanie Trifku Grabeza, ktorého z gymnásia v Tuzle vyhodili preto, lebo napadol jedného svojho profesora. Odtedy sa učil v Belehrade, kde s Cabrinovičom a Principom bol v priateľstve. Vyznal, že jeho vedie tá idea, aby Juhoslovania boli spojení pod nadvládou Srbska. Predovšetkým Bosnu treba odtrhnúť od monarchie, ktorú nenávidí, lebo v Srbsku vždy počul, že je monarchia najväčšou prekážkou spojenia sa všetkých Srbov.

Vo stredu 14. októbra sarajevský okresný trestný súd pokračoval vo vypočúvaní obžalovaných.

Trifko Grabes rozpovedal, ako sa sprisahanci pomocou srbských vrchností dostali zo Srbska do Bosny. V Tuzle u bývalého učiteľa, vtedajšieho novinára Danila Iliča nechali revoly a bomby, ktoré im v Srbsku dali cieľom zavraždenia dediča trónu Franca Ferdinanda a u Iliča sa dohodorili i o tom, ako prevedú útok. V deň útoku Ilič rozdal im bomby a revoly. Grabes zastal si na také miesto, aby dobre mohol mieriť na dediča trónu, keď sa tento na automobile povezie z konaku. Keď počul prvý výbuch bomby, išiel hľadať Principa, ktorého však vo veľkom stisku nenašiel. Onedlho počul dva výstrely a hneď sa dopočul aj o smrti dediča trónu. Nato sprobował ujsť do Srbska, ale ho v Race na hradskej, ktorá vedie do Višegradu, chytili. Konečne vyznal, že bomby sprisahancov podobaly sa bombám z kragujevačského arsenálu.

Nasledovalo vypočutie Danila Iliča. Tento obžalovaný najprv bol dedinským ľudovým učiteľom, potom úradníkom v sarajevskej Národnej banke. Zo Sarajeva šiel do Belehradu a keď sa odtiaľ vrátil, pracoval v redakciách dvoch časopisov. S Principom bol v priateľstve a aj ich politické názory sa úplne srovnávaly. V marci mu Princip z Belehradu listovne sdelil, že tam uzavreli, že Franca Ferdinanda, keď príjde do Sarajeva, zabijú a on, Ilič, aby sa v Sarajeve usiloval získať spoločníkov. Pred vyšetrujúcim sudcom Ilič až trikrát vyznal, že Vazu Cubriloviča a Popoviča on nahovoril ku spáchaniu útoku, ale teraz pred súdom toto tajil. Konečne sa priznal ku tomu, že sa s dvoma menovanými síce shováral o útoku, ale im radil, aby sa nepúšťali do toho. Priznal sa, že v Sarajeve naverbovaných sprisahancov on učil, ako majú narábať so zbraňou a ako možno útok previesť.

Po Iličovi nasledovalo vypočutie Vazu Cubriloviča. V Sarajeve skončil šesť gymnasiálnych tried. Priznal sa, že chce zavraždiť dediča trónu, lebo ho v srbských kruhoch držali za nepriateľa Srbov. Dľa politického presvedčenia je nacionalistom a chce, aby sa všetci Srbi spojili. Keď počul, že dedič trónu príjde do Sarajeva, sám od seba prišiel na tú myšlienku, že dediča trónu treba zabiť, ale nemal k tomu potrebnej zbrane. Jeho spolužiak Djukič, ktorého zaviedol k Iličovi, povedal, že sa chce zúčastniť na útoku. Ilič sľúbil, že zopatrí zbraň zo Srbska. V sobotu, dňom pred útokom Ilič Cubrilovičovi a Popovičovi v Sarajeve dal bomby a revoly a vyučil ich, ako treba s týmito zbraňami zachádzať.

Obžalovaný Cjevko Popovič, bývalý poslucháč sarajevskej präparandie rozpovedal, že keď ho Vazu Cubrilovič nahováral k útoku, naskutku privolil. Cubrilovič poslal ho k Iličovi, od ktorého dostal jednu bombu a revolver. Dostal aj ciankáli, aby sa po útoku otrávil. Po útoku ušiel do Zemúna k svojim rodičom. Lutuje všetko, čo sa stalo.

Nasledovalo vypočutie obžalovaného Veljka Cubriloviča, brata Vazu Cubriloviča. V Zombore a v Novom

Sade sa učil a stal sa učiteľom náboženstva v Priboji v zvornickom okrese. V Belehrade dvakrát bol, raz na učiteľskom kongresse, druhý raz na sokolskej slávnosti. Takto sa obznanil s Milanovičom, predsedom Národnej Obrany, ktorý ho vyzval, aby v Bosne vyvinul činnosť v záujme Národnej Obrany. Obžalovaný prijal nabídnutie a v Priboji založil sokolský spolok, ktorý si ho zvolil za predsedu. (Pokrač. nasl.)

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ medzi ranenými. Z Viedne oznamujú, že jeho veličenstvo kráľ 15. októbra predpoludním v sprievode hlavného adjutanta grófa Paara a kridelného pobočníka baróna Scapinelliho navštívil vojenskú nemocnicu č. 2. Za dobrých päťštvrtí hodín ostal jeho veličenstvo medzi ranenými vojakmi. Najprv prešiel po izbách dôstojníkov a každého chorého dôstojníka oslovil, láskave sa ich vypytoval o okolnostiach ich poranenia a o tom, že ako sú ranení. Potom pochodil izby, v ktorých ležia ranení vojaci. Aj tam každého chorého oslovil, každého v jeho materinskej reči a so sústrasťou sa ich spytoval o ich stave. Láskavosť jeho veličenstva očividome hlboko pohla vojakov. Jeho veličenstvo konečne dal si predstaviť v nemocnici účinkujúce dobrovoľné opatrovatelky nemocných a každej osobite ďakoval za ich obetavú prácu. Jeho veličenstvo veľmi dobre vyzerá a na dlhej prechádzke celkom nič neustal. Keď sa okolo 11. hodiny späť zaviezol do Schönbrunna, na celej ceste nesmierne množstvo obecnstva pripravilo mu srdečné ovácie.

Nový pápežský štátny sekretár. Z Ríma oznamujú, že jeho svätosť pápež Benedik XV. za štátneho sekretára sv. stolice namiesto tieto dni zosnulého kardinála Ferratu vymenoval kardinála Gasparriho. Nový pápežský štátny sekretár narodil sa roku 1852. Kardinál Gasparri je jedným z najchýrnejších cirkevných právnikov novej doby a vyvinul i veľkú literárnu činnosť. Kardinálom stal sa r. 1907.

Pohrab rumunského kráľa. Zosnulého panovníka Rumunska, kráľa Karola 15. októbra pochovali za dojmavej smútočnej pompy. Na pohrab zo všetkých strán krajiny prišiel obrovský zástup ľudu. Ráno o 9. hodine v trónnej sieni kráľovskej paloty metropolita slúžil sv. omšu, na ktorej boli prítomní členovia kráľovskej rodiny, občianski a vojenski najvyšší hodnostári, taktiež i diplomati. Potom rakev uložili na lafetu jedného kanóna, načo sa smútočný pochod pohnul na severné nádražie. Rakev vezúci vlak cez poludnie odjachať do Curtea de Argesu, kam prišiel popoludní o 3. hodine. Tu mrtvolu kráľa uložili na večný odpočinok v krypte kláštora. V tom čase vo všetkých kostoloch krajiny zahučaly zvony a v garnisónach i pevnostiach 101 krát vystrelili z kanónov. Popoludní o 5. hod. v kláštore v Curtea de Arges a vo všetkých kostoloch krajiny odbyvaly zádušné služby Božie. Z príležitosti odumretia kráľa Karola rumunskému kráľovskému páru a vdove

zosnulého kráľa všetci panovníci poslali telegramy sústrasti. Medzi prvými prišiel Telegramm jeho veličenstva nášho kráľa ku vdove rumunského kráľa. Telegramm znie nasledovne:

«Chýr o smrti Tvojho milovaného manžela, kráľa Ma hlboko dojal. Z celého srdca oplakávam smrť Môjho drahého priateľa, ku ktorému Ma viazaly také úzke sväzky. Sdielam Tvoj žiaľ, veľkosť ktorého v úplnej miere pochopujem. Boh nech Ťa chráni a poteší v týchto ťažkých okamženiach».

Z arcibiskupstva ostrihomského. 29. septembra vysvätení boli: Peter Haverda za diakona, Jozef Holekszy, Béla Hudyma a Aladár Kemény ale za kňazov. Béla Hudyma poslaný je za kaplána do Udvarnoka a Jozef Holekszy do Jácza. Jozef Varga, administrátor v Ekelu, stal sa tam farárom.

Z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer Colbrie do diecese prijal Ferdinanda Janeka, bývalého kňaza františkánskeho, ktorý je učiteľom v prešovskej rim.-katolíckej elementárnej chlapčenskej škole.

Z biskupstva spišského. Žegranský farár Franc Hanzély narukoval k vojsku, zastupuje ho biacovský kaplán Jozef Braussák; do Biacoviec za kaplána poslaný je novovysvätený Béla Kovács.

List vojenského dozorca Boroevicsa. Z Košíc píšu: Známo je, že Svetozára Boroevicsa najnovšie pre jeho hrdinskosť vyznačili s vysokým záslužným rádom. Z tej príležitosti telegraficky pozdravil ho košický predstaviteľ Uhorskej všeobecnej hypotekárnej banky Bartolomej Baán. Na ten telegram generál Boroevics Baánovi 26. sept. písal nasledujúci list: «Za milý telegram prijmite moje vrúčne vďaky. Obsiahnutý záslužný rád vydobili mi vojaci mojeho nezapomenuteľného šiesteho vojenského sboru, ja ho len nosím.» (Poznámame, že k tomu šiestemu sboru prislúchajú i naši slovenskí bratia.) Ďalej píše: «Mojou vrúcnou žiadosťou je, aby srdce tých, ktorí doma ostali, bolo tie tak zaoceľované, ako mojich vojakov, aby sa nemuseli potom hanbiť pred mojimi vojakmi.»

Veľká pochvala košického 9. honvédskeho pešieho pluku. Honvédskeho generála Desider Molnár, veliteľ 77. honvédskej pešej brigády v jednom svojom 1. okt. zo severného bojišťa písanom liste nasledovne chváli uh. kráľ. košický 9. honvédskeho pluk: «Kronikár našej války s blížiacimi zlatými literami na najskvelejšej strane uhorského válečného dejepisu naznačí hrdinské skutky, plápolajúcu vernosť ku kráľovi a lásku ku vlasti, mne podriadeného košického 9. honvédskeho pešieho pluku.» To je krásna pochvala pre našich slovenských vojakov.

Priezorná cesta arcikniežata Franca Salvátora. Z Prešova oznamujú: Arcikn. Franc Salvátor, hlavný ochranca spolku Červeného Kríža, najnovšie sdržoval sa v Prešove, navštívil prešovské a šarišské ústavy Červeného Kríža a na vedomie vzal horlivé účinkovanie vidieckych filiálek spolku. Nad zkúsenými vecami vy-

slovil arciknieža svoje uspokojenie a poprosil nadzupana Štefana Szinyei-Merse, aby činiteľom Červeného Kríža, zvlášte oduševneným paniam, ako aj celému obyvateľstvu na vedomie dal jeho uznanie a vďaky.

Nešťastie aa poľovačke. Štefan Kreuce, notár z Dolného Hričova, 9. okt. vbra vybral sa do chotára poľovať na divé svine, pojmúc so sebou i dvoch pomocníkov. Sotva ša lov započal, jedon z pomocníkov, Karol Ballay zpozorujúc, že sa jedon ker hýbe, strelil do kra, bo si myslel, že je tam diviak. V tom počul zastenanie, išiel tam a našiel notára už mrtvého. Pri pitvaní ustálili, že guľa prerazila pri chrbtovej kosti jednu tepnu, ranila pľúca a pečeňu, následkom čoho smrť momentne nastala. Ballay je 19-ročný mladík, ktorý sa sám oznámil vrchnosti. Vrchnosť nariadila vyšetrovanie. Notára oplakáva vdova a štvoro sirôt.

«Mrtvý» písal list. Dľa zprávy iných novín aj my sme oznámili, že o boldogkóváralskom kaplánovi Štefanovi Urbán je v Košiciach rozchýreno, že padnul na bojišti. V minulé dni poslal ale jednému svojemu dobrému priateľovi dopisnicu, v ktorej sdeluje, že sa dobre cíti a že aj so stravou sú veľmi spokojní.

Zatvorili prešovské školy. Z Prešova oznamujú: Nadzupan šarišskej stolice Štefan Szinyei-Merse následkom splnomocnenia obdržaného od vlády nariadil dočasné zatvorenie prešovských hlavných a stredných škôl, bo v tých školách umiestnili vojakov.

Padnul podplukovník. Alexander Szivy, podplukovník segedínykeho 46. pešieho pluku, veliteľ veršecského domobraného pluku, 1. októbra hrdinskou smrťou zomrel v bitke v užokskom priesmyku na hranici Uhorska a Galície.

Katolícki kňazi a vojna. Vyše 900 kňazov koná službu na bojišti a vo vojenských nemocniciach. Viac vojenských kňazov už padlo, bolo poraneno a ochorelo.

Testament jedného zosnulého kanonika. Minule v Bohu zosnulý veľkováradský praelát-kanonik Eugen Széchenyi v svojom testamente ústavu Sv. Jozefa poručil 14.000 a veľkováradskému spolku Červeného Kríža 5000 korún.

Dar bulharského Červeného Kríža. Spolok bulharského Červeného Kríža rakúskemu a uhorskému spolku Červeného Kríža daroval 25.000 frankov.

Vyznačený robotník. Jeho veličenstvo, kráľ Jozefovi Pletykovi, robotníkovi štátnej dielne v Zólyombrezó, na uznanie jeho mnohoročnej vernej a horlivej služby udelil strieborný záslužný kríž.

Užokskí ranení v Košiciach. Z Košíc píšu: Ranení v bojoch vedených medzi Rusmi, ktorí pri užokskom priesmyku vtrhli do Uhorska, a medzi našim vojskom, 5. okt. v noci došli do Košíc. Drieční vojaci napriek svojich rán s veľkou oduševnenosťou rozprávajú o zmarenom pokuse Rusov.

Hrdinský poľský dôstojník. Dojímavý príklad hrdinskosti podal gróf Korsakovsky, ktorý čo poručík ulánskeho bataillona poľskej legie v druhej leberg-skej bitke bol ťažko ranený. Nepriateľské gule až na

dvoch miestach mu prestrelily pravú ruku. Zaviezli ho do Viedne a tam ho opatrovali. Tu dozvediac sa, že z Viedne ide na bojište novšia čata polskej legie, ušiel z nemocnice a pripojil sa ku legii. Len na ceste zbadal lekár, že je medzi nimi aj ranený a grófa hneď chcel späť poslať do nemocnice. Korsakovsky ale o tom nechcel ani počuť, rieknuť: «Ja som v občianskom živote gazdom, viem jazdiť i bez sedla a uzdy, biť sa a strieľať ale ľavou rukou práve tak viem ako pravou.» A šiel na bojište. Gróf Korsakovsky má veľké majetky v Ruskom Poľsku, vo Varšave paloty. Ako kozácky poručík počas mobilizácie slúžil v ruskej armáde, keď ale rakúsko uhorské čaty vtiahly do Ruského Poľska, s viacerými súdruhmi ušiel z ruského pluku a hlásil sa k službe u generála Dankla. Takto sa dostal do jazdeckého pluku prvej polskej legie.

Cholera. Dľa zprávy ministra vnútra 10. októbra v Lipt. Sv. Mikuláši, v Ružomberku (st. liptovská), v Zagyvapálfalve, v Lučenci (st. novohradská), v Rožňave (st. gemersko-jalohontská), v Pátyi (st. beregská), v Sátoraljauhelyi, Tiszaluci, Örmözöve (st. zemplénska), v Békési, Gyome (st. békésská), v Perbete (st. komárňanská), v Prešporke, v Debrecíne a v Košiciach po 1 osobe onemocnelo na cholera, v Szine (st. zemplénska), v Endröde (st. békésska) po 2 osoby, v Nemeckej Lupči (st. liptovská) 3, v Budapešti 4, v Balassagyarmate (st. novohradská) 6 osôb onemocnelo na cholera. Zpomedi týchto osôb 9 je z občianskeho obyvateľstva, ostatní sú zo severného bojišťa do nemocnice patričných miest dovezení vojaci. — Dňa 11. októbra v Parkányi (st. ostrihomská), v Kerelöszentpáli (st. Kisskükülö), v Ivachnófalu (st. liptovská), v Levoči (st. spišská), v Torde (st. Torda-Aranyos), vo Felsőittebe (st. torontálska), v Teplej a na Čaci (st. trenčianska), v Perecsényi a Nagykaposi (st. Ung), vo Zvolene a v Szekesfehervári po 1 osobe onemocnelo na cholera, v Ólublöve (st. spišská), v Kolozsvári, v Nagyvárade po 2 2, v Nemeckej Lupči a v Budapešti po 4 osoby, v Žiline 7 a v Balassagyarmate 11 osôb onezdravelo na cholera. Z týchto, 14 osôb je z občianskeho obyvateľstva, ostatní sú zo severného bojišťa do nemocnice patričných miest dovezení vojaci.

Automobil vo vojne.

Na nemecký hlavný vojenský stán poslaný zprávo-dajca časopisu «Frankfurter Zeitung» priniesol dlhší článok o upotrebitelnosti automobila vo vojne. Článok ustáľuje, že automobil je nevyhnutným prostriedkom moderného vedenia vojny.

Osoby, vezúce sa na automobile dokázaly sa mimoriadne upotrebitelnými pre dôstojníkov, obzvlášte v Belgicku, v pohorí Vogesov a v Luxemburgu. Pomocou automobilov dôstojníci boli vstave punktove kontrolovať prevedenie svojich rozkazov a po kontrolovaní zase sa vrátili na miesto, ktoré chceli v bitke zaujať. Slabšími motorami vystrojené automobile upotrebovali za

sprievod vojenských stlpov, železničných a telegrafických čiat alebo ich prideliť na ciele Červeného Kríža.

Výtečnej organizácii pre zaopatrenie vojska možno ďakovať, že v zaopatrení automobilov benzínom a pneumatikmi dosiaľ nevyskytly sa žiadne ťažkosti. Zaujímavé bude podotknúť, že Nemci na výtečných širokých cestách Francúzska patroy na automobilech poslali napred a vždy so zdarom. (Ba do Lüttichu — na 2000 automobilech dovezli 60.000 nemeckých vojakov, ktorí Lüttich o krátky čas dobyli. Red.) Samo sebou sa rozumie, že treba dávať pozor, aby automobil chytro mohol ujsť pred nepriateľom, keby sa s ním stretol. Na tieto ciele teda najradšej vyhládnu veľkou rýchlosťou uháňajúce krátke automobile, lebo tieto sa najľahšie obrátia. Po veľkých bitkách automobile používajú i na zpätdovážanie ťažko ranených, kdežto ľahšie ranených na automobilech s veľkými oblokami a na automobilných omnibusoch posielajú na miesto pre obväzovanie rán.

Znamenity osôb mali Nemci aj z nákladných automobilov. Veľký generálny štáb nemeckej armády má niekoľko osobitých automobilov na prevážanie mápp, krem toho sú lietadlá sprevádzajúce automobile, ktoré sú zariadené čo dielňa, ďalej pre riaditeľné vzducholode automobile so sklenicami, ktoré sú naplnené plynom, potom automobile s reflektormi, telegrafové a markonigrafové automobile. Medzi nákladnými ku čatám pridelenými automobilmi musíme rozoznať tie, ktoré sa počas bitky dostanú do bojovnej čiary od tých, ktoré len po bitke upotrebia. Ku tamtým patria automobile s municiou, ktorých povolaním je mužstvom vystriellanú municiu čo najrýchlejšie nahradiť. Na tento cieľ upotrebovávajú ľahšie automobile, lebo tieto cestu ku najbližšiemu skladu na municiu a zase späť ku čatám môžu čo najrýchlejšie prekonať.

Nákladné automobile sú potom určené na dopravu takých vecí, ktoré čaty v čas oddychu potrebujú. Teda na dopravu potravín, náhradného vystrojenia atď. Municiu pre ťažké delostrelectvo dovážajú na pouličných parných lokomotívach, ktoré majú ešte aj tú veľkú významnosť, že ich možno hnať patrične kúriť drevom, olejom, špiritom, slovom látkami, ktoré snadno možno zadovážiť. Vôbec pomaly uháňajúce, ale bezpodmienečne výkonnoschopné pouličné parné lokomotívy sú najvýtečnejším prosriedkom pre dovážanie ťažkého a rozobrať sa nedajúceho nákladu.

Aj motorové bicykle sa znamenite osvedčily vo vojne. Francúzske cesty sú výtečné a motorový bicykel následkom toho, že je mimoriadne úzky, bez každej prekážky môže uháňať vedľa napredujúcich čiat bez toho, že by ich prekážal alebo mýlil v postupovaní.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédsky pluk; *komp.*, je toľko ako kompánia; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Michal Jankovič *ppl.* 72. *komp.* 8., Jozef Ješko *ppl.* 72. *komp.* 6., Fabian Kovár *ppl.* 72. *komp.* 6., Frant. Mazurek *ppl.* 72. *komp.* 5. Géza Melichar *ppl.* 72. *komp.* 6., Martin Nosko *ppl.* 72. *komp.* 6., Ludvik Peško *ppl.* 72. *komp.* 6., Michal Spaček *ppl.* 72. *komp.* 6., Pavel Valášek *ppl.* 72. *komp.* 7., Štefan Vicen *ppl.* 72. *komp.* 7., Jozef Zemko *ppl.* 72. *komp.* 7., Alex. Lichner *bos.* *ppl.* 3. ranený, Hromek Jozef pešiak z Prešporuku, kadet Salomon Horschitz Récese *ppl.* 72. chorý v Risano, Franc Britko Galgócz *ppl.* 12. *komp.* 15. ranený Szabadka, Ján Cižka 67. *ppl.*, Jozef Huban 67. *ppl.*, Martin Krajček Kysáč 6. *ppl.*, Michal Maček 72. *ppl.*, Ján Malierik 72. *ppl.*, Ján Martinka 67. *ppl.*, Franc Masarovič 72. *ppl.*, Ludvik Matovič Trnava 72. *ppl.*, Jozef Milac Závod 72. *ppl.*, Anton Neuwirth Kuchyna 72. *ppl.*, Ján Pavlik 72. *ppl.*, Luca Pleva 67. *ppl.*, Andrej Pucovský Petrovec 6. *ppl.*, Ladislav Rumanovič 72. *pl.*, August Spengler 72., *ppl.*, Juraj Tonjak 72. *ppl.* Jozef Milac *ppl.*, Ján Paulik *ppl.* 72., Jozef Písečný *ppl.* 72., Ján Pollák *ppl.* 72. Ján Poplašený *ppl.* 72., Karol Bernko *ppl.* 67. z V. Šurian (leží v Sabinove), Michal Bodnár *ppl.* 67., Ján Bolanovský *ppl.* 67., Kornel Svrček *ppl.* 72. z Lúžnej, Liptov (ležia v Eperješi), Ján Haželka *ppl.* 72. z Gajarov, František Iffka *ppl.*, 72. zo Štefanova (ležia v Risanove), Michal Kostolný *ppl.* 67., Anton Médaril *ppl.* 67. z Ružomberka, Ján Mika *jag.* *pl.* 32. z Jakobovian (Liptov), Karol Vencel *ppl.* 67. z H.-Raztok (Liptov), Ján Žuffa *ppl.* 67. Lipt. Sv. Mikuláš (ležia

v Eperješi), Vincent Adamčík *ppl.* 71. z Marikovej mrtvý, Jozef Adámek *ppl.* 71. z Bytče mrtvý, Babjak Peter *jag.* *pl.* 32. (leží v Eperješi), Jozef Biskupič *ppl.* 72. (leží v Dubnici), Huba Mikuláš *ppl.* 71. (leží v Rzeszove), Ján Krajčí *ppl.* 6. Petrovec (leží v Budapešti), Jozef Malinovský *hp.* 13., Karol Beblavý *hp.* 15., Šimko Vilhelm delostr. *pl.* 4. bat. 3., Ján Tanuška *ppl.* 71. (leží v Rzeszove), Ondrej Kollár *ppl.* 6. *komp.* 10. (leží v Novom Sade), Ondrej Gajdoš *ppl.* 67., Štefan Gál *ppl.* 67., Peter Hibben *ppl.* 67., Važec Matej Lizuch *jág.* *ppl.* 32. Jakobovany, Ján Mikuš *jág.* *pp.* 32. Pribilina, Ján Mráz *ppl.* 57. Lipt. Sielnica, Michal Murin *ppl.* 67. Ružomberok, Karol Pastucha *ppl.* 67. Malužina, Martin Peter *ppl.* 67., Ludvik Porada *ppl.* 67. a Matej Blška *ppl.* 67. *komp.* 1., z Ondrašovej ležia v prešovskej nemocnici. Gabriel Veselovský *ppl.* 67. *komp.* 1., Ján Vaniček delostr. *pl.* 17., Florian Palkovič *ppl.* 72. *komp.* 8. z Kútov (leží v Risano), Pavel Bojkovský Ság. *pl.* 12. z Trlinka, Ján Beseda *ppl.* 72., Ján Buchta *ppl.* 72., Martin Hiža *ppl.* 72., Michal Hluchý *ppl.* 72., Štefan Jurič *ppl.* 72., Ján Kubinský *ppl.* 72., Jozef Kuník *ppl.* 72., Ján Leskovský *ppl.* 72., Peter Leskovský *ppl.* 72., Michal Maček *ppl.* 72., Markus Majerský *ppl.* 72., Mikuláš Malik *ppl.* 72., Ján Maljarik *ppl.* 72., František Masarovič *ppl.* 72., Vendelín Milkovič *ppl.* 72., Pavel Mikulík *ppl.* 72. kompania 6.

Z 83. pešieho pluku ranení boli: Imrich Hlavatý, Julius Gross, Koloman Viszvardy, Julius Korokney, Jozef Krajtár; z 12. *ppl.*: Koloman Jaroš, Fr. Schlösser; z 71. *ppl.*: Andrej Hlavatý; zo 76. *ppl.*: Štefan Egyei, Jozef Német; z 18. *hp.*: Aloiz Takác, Štefan Horváth, Jozef Schmaltienzt; z 14. *hp.* regimentu: Mical Verzala, Andrej Karvas, David Vorga; z 19. *ppl.*: Michal Slatinský, Anton Kóbor, Jozef Szalai; z 26. *ppl.* Martin Thurin, Daniel Sianta; zo 76. *ppl.*: Jozef Német; z 5. (Haubietzenregiment): Štefan Pollak z Myjavy a od vozotajstva *dip.* 6. Michal Keszücs.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 88, 42 K. — **Metové posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perin aa'ebó 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 16.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdilová srstenná matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierekou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachesl, Lobes** 134. pri Pilsen (Cechy).

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN
Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefón József 33—72.

Oznamy prijíma

administrácia

Krestan

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Bazilika zlatokosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiada. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetochýrnej **«Bazilika zlatokosa»**. Dorábanie tejto kosa je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštného upotrebenia predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierekou zasielame:

1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5-30, 9 mm. 7-5, 12 mm. 8-50 kor.
1 " " s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8-60, 12 mm. 9-20 kor.
Potrebne guľky ratame lacno.

Vlasystrihací stroj K 5.—. Z ebendreva kríž s postriebnou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—. 1 podobný veľký stojací kríž K 2-70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3-80. 1 liatý železný kríž ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—. 160 cm. vysoký K 16.—. Sbiereateľom objednávateľov našich kôs, po 10 kusoch 1 zdarma, po 80 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Mariosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ primorského a hlavnokapitúlskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.

Makulatura-papier

(starých novin papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 kor. k dostaniu u vydavateľstva.